Nr. 363 Anul V.

29 DECEMBRE 1861.

ROMÂNULŬ.

Voiesce
și vei putè.

Lumínédă-te
si vei fi.

ДІАРІЎ ПОЛІТІКЎ, КОМЕРЦІАЛЕ, ЛІТЕРАРІЎ.

Eși în tóte ḑilele afară de Lunia și a doua-ḑi după Serbătória.

rea pe unu anu	128 lei.
luni	64 —
lunĭ	32 —
nă	11 —
esemplariu	24 par
ințările linia	1 leŭ

Abonarea se face în Bucurescĭ, la Administrațiunea Românuluĭ, Pasagiul Român No. 1.
In județe la domniĭ Administratorĭ, la corespondințiĭ ḑiariuluĭ și prin poste. In Moldova asemene. In Austria și în celelalte țere străine la direpțiunile postalĭ și la agințele de abonare.
Pentru județe și Moldova se adauge costulŭ portuluĭ câte 2 parale de fóiă; érŭ pentru străinătate câte 12 par. de fóiă, peste plata abonamentuluĭ.

(ARTICLELE TRAMISE ȘI NEPUBLICATE SE VÓR ARDE.)

Direptoriulŭ ḑiariuluĭ Românulŭ și Redaptoriulŭ respunḑĕtoriŭ: C. A. Rosetti. — Tipografia C. A. Rosetti, (Caimata) calea Fortuneĭ No. 15.

Pentru abonare și reclamărĭ se vor adresa la Administratoriul ḑiariulrĭ d. C. D. Aricescu, Pas. Român No. 13.

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

DEPEȘE TELEGRAFICE.

(Servicĭul partikslar al Romînslĭ)

Newyork, 28 Decembre.

Prezedintele Lincoln a fĕkŭt amadorișlĭ britanik konvesișnea d'a-ĭ bera komisariĭ senaratistilor, dd. Mason și Slidel. Banoarea unișnii "Sanno,, a sosit ne germul de la Texas orabiș englese (Schooner) ansme Ingenia Smith,, și a lșat dosĭ naișărĭ bănșiș a fi aș inș statșri Sudș.

Avestia se ș în nrișonișri Newyork.

REVISTĂ POLITICĂ.

BUCURESCĬ, 28 Îndrea / 9 Călindariu.

Credurŏmŭ cŏ cuvîntulŭ ḑisŭ de d. Kogălniceanu în Adunare prin care a comentă primirea domnuluĭ Muruzi între deputațiĭ națiunii este d'unŭ interesŭ politicŭ și omenesc și d'aceea îĭ consacrarŏmŭ astă-ḑi coloanele foieĭ; Totŭ uădată veni și Monitoriulŭ oficiale cu uă circulară a d-lu prefect alŭ Poliției în privința celeĭ-lalte semnate cestiunĭ politice și naționale, adică grumarea națiunii și chiarŭ a naționalĭ egale de cŏtră ministeriulŭ sfîntului domnii represintanțĭ aĭ capitaliĭ proarŏ din noŭ contra acesteĭ nouĕ și multŭ periclóse violărĭ și prin depeșiă telefică transmisero protestarea lorŭ și Domniile Interesulŭ celŭ mai mare alŭ cerîndŭ a lăsa acestuĭ protestu spațiŭ ce ne mai remăsese, lăsămŭ pentru de mâne cele-lalte cestiunĭ ce avemŭ de tratat și scirile din întru și din afară.

Monitoriulŭ oficiale publică următória declaare a guvernuluĭ ce o face prin d. Prefectŭ alu Poliției.

Sub-semnatul vedendŭ că se interpretéde către uniĭ într'un modŭ greșit deptulŭ e a se convoca colegiele electorale, ă găsesce dator a da în cunoscinți publuluĭ cele următóre.

Pe art. 14 din anecsulŭ II-lea alŭ convenției de la Paris, colegiele electorale nu pot aduna de cătŭ în virtutea unuĭ Diretŭ Domnescŭ de convocare, așa dar, Prectura Poliției nu póte autorisa printr'o scrisă voe, întrunirea unuĭ colegiŭ cîtŭ nu este convocatŭ dupe legĭ.

Afară de acésta, Prefectura face cunoscută a, pe cătŭ adunările prin case particulare suntŭ libere, daca ele nu provocă legime reclamărĭ din partea vecimiĭ și nu turbură liștea, pe atătŭ, fără a opri pe forță adunărĭ politice în locurĭ publice, Prefectura nu este autorisată ale voi prin scrisŭ; ci fără a se desbrăca de deptulŭ e priveghiere ce are dupe legĭ, lăsa espunderea consecuințelorŭ asupra acelora ce se vorŭ aduna.

Prefectŭ A. Em. Florescu.

Anul 1861 Decembre 24.

(Monitoriulŭ).

Domnĭ Ministri.

În urmă protestărilŭ nóstre vedemŭ în Monitoriŭ uă publicare a Prefectuluĭ Poliției atingătória de întrunirĭ. Nu ne oprimŭ supra celuĭ d'ântiŭ puntŭ alŭ acesteĭ publicărĭ, cŏcĭ dacŏ d. Prefectŭ, organulŭ unuĭ guvernŭ constituționale, confunde unŭ colegiŭ electorale, adicŏ cândŭ alegĕtoriĭ suntŭ constituițĭ în corpŭ politicŭ ca se alege suveranitatea sorŭ, c'uă simplă adunare de alegĕtorĭ și deputațĭ ca se se constitue între dînșiĭ, dacŏ dicemŭ Prefectuluĭ și nu póte face asemenea confusiunĭ, natiunea, maĭ ortodocsă în credințele sale liberalĭ, nu va face astă greșélă.

A doua însinuire ce voiesce se facă d. Prefectŭ este a lăsa publiculŭ se crédă cŏ noĭ amŭ fi cerutŭ voiă la Poliția érŭ nu cŏ ĭ-amŭ făcutŭ uă simplă încunoscințare de adunarea proiectată. Uă asemene cerere din parte-ne ar fi fostŭ a recunósce administrațiuniĭ unŭ dreptŭ ce nu i-lŭ acórdă nicĭ uă lege și contra cărui-a amŭ protestatŭ și vomŭ protesta.

Venindŭ acumŭ la partea afirmativă a acesteĭ publicărĭ, vedemŭ uă declarare a guvernuluĭ prin Prefectulŭ seŭ cŏ adunările publice, afară din cele din salóne particulare, nu suntŭ de gustulŭ seŭ; credemŭ cŏ ostenéla ce și-a datŭ d. Prefectŭ cea de prisosŭ cŏcĭ ómeniĭ de la guvernulŭ d'astădĭ suntŭ destulŭ de însemnațĭ prin antecedintile lorŭ, ca se maĭ pótă remănè vr'uă bănuială despre dispositiuuile dumnialorŭ.

Ceea însă ce avemŭ datoria a constata în acéstă din urmă parte este cŏ publicarea prefectureĭ, în contradicere cu cele de maĭ nainte publicărĭ ale sale și cu adressa oficiale prin care la 19 Decembre a opritŭ întrunirile publice, pare totŭ d'uă dată a fi uă amenințare ș'uă cursă și libertățilorŭ constituționalĭ și liniscĭ publice. Protestămŭ darŭ din noŭ, și cu cea maĭ póte și maĭ grave violărĭ a drepturilorŭ constituționalĭ și ve ceremŭ 'naintea nețiuniĭ ș'a Domnitoriuluĭ se declarațĭ în modŭ categoricŭ și deslușitŭ dacŏ, ca ministri cĕ ațĭ juratŭ pada legilorŭ, voițĭ se asigurațĭ cetățănilorŭ esercițiulŭ dreptuluĭ lorŭ de întrunire saŭ se-lŭ striviți, fiă și 'n modulŭ indirectŭ și póte și maĭ periclosŭ prin care amenință acumŭ națiunea în Monitoriulŭ oficiale d. Prefectŭ alŭ Poliției.

C. A. Rosetti, I. Brătianu, N. Golescu.

Raportul Komisieĭ de serifikașie în fașoarea împămîntenireĭ domnulŭi Aleksandru K. Morузi.

Asupra alegerii kolegișlĭ primar de la disț. Baslș, care aș dat deputat pe d-lș Aleksandru K. Morузi, D. Kogălniceanu aș prons dosș obiekții: 1-iș kum kă fostul deputat al avestș kolegș d. T. Beisa prin numirea de direktor Ministerișlș de Interne din membru ai era la divanul Domnesk, n'aș putut ș sunș realegerei dș regșlamentșlș Adunării, ka unșl ce nș primișș înaintire în funkție. Al 2-le incident ridikat tot de d-lș, aș fost dreptul de eligibilitate a d-lș Morузi, kurșia d-lș aș pretins a nș'ĭ reknoaște împămîntenirea și dreptul de a fi ales deputat.

Majoritatea dar, în kasul din tiș, ne prișire kă funkția de direktor Ministerișlș este o funkție superioară prin deosebirea salarișlș ce primește, și kă însămi d. Beisa, s'aș sunș realegerei fără a protesta, întrunind mase votșri la alegerea urmatș, și ne privire kă konvokarea kolegișrilor pentru kasșri de alegere nș este în komputinga komisșnei de verifikare a o amrevia, n'aș putut lșa în konsiderare pronșnțarea d-lș Kogălniceanș, mărginindș-se numai a konstata ai doile kas în privirea drepturilș de împămîntenire a d-lș Morузi, asupra kărșea aș lșat urmștșarele lămșrirĭ:

a). Kă bunșl d-lș Morузi Aleksandru BB. domnșd în Moldova, s'aș kăsătorit kă o pămînteanкă, Zoe Roseti.

b). Kă domnșl Aleksandru K. Morузi, însușindușe kă pămîntșanкă la 1832 aș dobîndit și dreptșl legișirei votate de obșteaska adunare la anșl 1832 și 1833, prin kare adunare la alegerii kolegișlș primar de la disț. Baslș, care aș dat deputat pe d-lș Aleksandru K. Morузi, D. Kogălniceanș aș pronș dosș obiekții: 1-iș kum kă fostul deputat al avestș kolegș d. T. Beisa prin numirea de direktor Ministerișlș de Interne din membru ai era la divanul Domnesk, n'aș putut ș sunș realegerei dș regșlamentșlș Adunării, ka unșl ce nș primișș înaintire în funkție. Al 2-le incident ridikat tot de d-lș, aș fost dreptul de eligibilitate a d-lș Morузi, kurșia d-lș aș pretins a nș'ĭ reknoaște împămîntenirea și dreptul de a fi ales deputat.

Majoritatea dar, în kasul din tiș, ne prișire kă funkția de direktor Ministerișlș este o funkție superioară prin deosebirea salarișlș ce primește, și kă însămi d. Beisa, s'aș sunș realegerei fără a protesta, întrunind mase votșri la alegerea urmatș, și ne privire kă konvokarea kolegișrilor pentru kasșri de alegere nș este în komputinga komisșnei de verifikare a o amrevia, n'aș putut lșa în konsiderare pronșnțarea d-lș Kogălniceanș, mărginindș-se numai a konstata ai doile kas în privirea drepturilș de împămîntenire a d-lș Morузi, asupra kărșea aș lșat urmștșarele lămșrirĭ:

a). Kă bunșl d-lș Morузi Aleksandru BB. domnșd în Moldova, s'aș kăsătorit kă o pămînteanкă, Zoe Roseti.

b). Kă domnșl Aleksandru K. Morузi, însușindușe kă pămîntșanкă la 1832 aș dobîndit și dreptșl legișirei votate de obșteaska adunare la anșl 1832 și 1833, prin kare adunare a

Zikșnd avestș kșvinte, eș kred a fi organșl nș al unei partide, ci al nației întreș; eș kred, kă dakă ș ș de la o marș la alta ar fi konșltș, ea n'ar vorbi alt felș de kșt ka mine. În împrețișșrșrile aktșale, snrijin kă totșl atșrș de avei ce ș în mș kșrma korșbiei statșlș; o rea manovrș, o mișkare nekibșșș din partea kșrmavișlș, și korabia nș este noate pentru tot deșna sfș rș!

Eatș kșvintele kare mș fak a kombate primș ș Domnșlș kneaz Aleksandru Morузi, ka mandatar al nației romșne! Ear nșș legale ale obiekției mele sșnt doșe, și ansme:

1. Alegerea Domnșlș Kneaz Morузi s'aș fșkșt sșb presiea direktș și fș a administrației lokale.

2. Kear alegerea să se fi fșkșt kș toatș neatșrnarea alegștorilor, inkă ea nș este șș, fiind kă alesșl nș are kondițiile de eligibilitate cerște de aneksa II din Konvenție. D-lș kneazș Aleksandru Morузi nș este nici pămîntean, nici leșișit împămîntenit.

Și desvelind în deosebi fie-kare din motivele legate de kare mș intemeezș, sure a kombate alegerea și eligibilitatea domnșlș Kneaz Aleksandru Morузi, îl rog să fie bine încredințat, kă eș nș fak aive de kșt amĭ îndeplini o datorie de konștiință! Kșvintele mele nș not atinge în nimic personalitatea domnieĭ sale; din kontra eș sșnt cel în ș a rekșnoaște toate frșmoasele sale kalității private, și nș de astșzĭ xrșnesk o adșndș stimș pentru aleasa sa onorabilitate!

Kșvintele ce astșzĭ i le adresezș, le amĭ rosti și kătre orĭ ce alt ilș strș străin, fie și din națiile cele maĭ binefăkătoare noș, kșnd, kș kălkarea legiĭ elektorale, și fără îndeplinirea legișitelorș kondițiĭ de împămîntenire, el ar pretinde să okșne între noĭ lokșl de romșn și de reprezintant romșn.

Înșenș akșm kș desvșlirea întș ș kaz de nșlitate a alegerii de la Baslș; aveasta este presia direktș și vederatș administrației lokale asșura vroinței alegștorilor.

Și maĭ nainte de toate, eș voiș fașe șș anel la lealitatea bine kșnoskșș a domnșlș kneaz Aleksandru Morузi; îl rog să ne snșie, dakă, între domnia sa și între modestii sei alegștorĭ de la ș Baslș, aș șrmat maĭ înainte de alegere, vre o kșnoștință personală, saș vre o reviș și de relațiĭ și de interese kare amș intimitatea personală, orĭ politică între konștățenĭ, și'ĭ fak de a încredința șș din eĭ onorabilș mandat de a'ĭ reprezenta în Kamera națională? Domnșl Kneaz Morузi nș este și n'aș fost nici odată proprietariș saș locșitoriș în districtșl Baslș. Rșdele și kșnoștințele sale nș sșnt nici de kșm akolo. Om nșblik d-lș asemenea n'aș fost nici odată în vieața sa, ast-fel încît șș, reș și politică să fi strșbătșt în kodrii Baslș și, pentru ka din pronș lor iniș și, rușș de ne Rakova și de ne Baș, părșsind atșș și bravĭ șș care avest reș și ș maĭ șș de kșt orĭ-kare altș îĭ și în konș și în kă, și ș și ș de Zvoriștea, ka și și și

Prin urmare, sub aceste cuvinte un asemine prefekt, voinicul voiniciilor în arta elektorală, maĭ kreadțse la neîntrevenirea guvernului, la neîmpiedekata voințe a alegătorilor, la sfințenia urneĭ, la sinceritatea alegereĭ d-luĭ Kneaz Aleksandru Morузi! Fericiți ceĭ ce xrănesk o asemine kredințe, kărora a lor va fi împărățția cerului!

Bin akum la al doilea kaz de nulitate, acel al nekapacitățiĭ legale a domnului Kneaz Aleksandru Morузi de a fi denutat român. D-luĭ nu este nici pământean, nici împământenit.

Majoritatea Komisieĭ d-strĭ sure a surijini eligibilitatea Domnului Kneaz Alesandru Morузi, aĭ intrat în cercetarea genealogieĭ familieĭ Morузeșteștĭ; dune opinia mea, ea ar fi urmat maĭ drept, dakă s'ar fi mărginit a vere domnieĭ sale aktul de mare împămîtenire, kum trebue a se vere de la fie kare persoană ce are numa strain, și nu vorbește românește!

Sunt dar și eŭ silit a intra în amănunțimile soarteĭ acesteĭ nobile familiĭ! Aceasta o fak, sure a dovedi kă toate argumentele majoritățiĭ Komisieĭ de verifikație sunt zidite ne nisip.

Dună kontenirea domnieĭ în Moldova a lui Aleksandru Morузi BB. bunul acestui de la Basliș, familia morузaskă s'aŭ reîntors în Fanar, ka toate familiile domnilor străinĭ ce maĭ mult de un sekul aŭ okupat tronurile subțiegate și înjosite ale Principatelor române! La 1821 când isbucni eteria Greceaskă, până și în zidurile Konstantinopoleĭ maĭ mulțĭ membri aĭ acesteĭ familiĭ, în îmbrăcămintea de greci, și împreună ku alțĭ ilustri fanarioțĭ, și-aŭ plătit ku kapul asirațiile lor nerestatornicirea imperiului bizantin! Aștia aŭ fost și ku nenorocitul beizade Konstantin Morузi! Fiĭ seĭ, între kariĭ se numără și aktualul premedinte al konsiliului de ministri din Moldavia, sure a skăpa de sabia otomană, aŭ fost siliți de a se refugia în Rosia, unde din Grecĭ raiale s'aŭ prefăkut în protejațĭ rusești! Iar mașinile ce familia morузeaskă evea în Moldavia, sure a skăpa de sekfestrul nus asupra averilor grecești, s'aŭ askuns prin ikonomikoasă tăcere ne numele moldovanului Xatman Rădukanu Roseti. Dovadă am akta proveselui pentru desnărțirea xotarului dintre Svorștea și Sașceniția de la distriktul Doroxoiŭ.

În timpul okupațieĭ rosiene, de la 1828 și pănă la 1834, fiĭ lui beizade Kostaki Morузi aŭ venit în Moldavia ka să reintre în stăpânirea avereĭ părinștești. Eĭ aŭ venit aice ku pașaportul rusesc, și ka knejĭ saŭ prințĭ ruși, titlu ce și astăzĭ îl păstrează kiar în akte oficiale, bănă oară în propria ordonanță de numire a Domnului Aleksandru Morузi la funkția de premedinte konsiliului. Acest titlu însă nu figurează nikăire în arxontologia românească, kare nu kunoaște de kât rangurĭ de boerie personală!

Ka protegiațiĭ rusești, d. d. Morузi și aŭ și urmat îndelungat timpul proveselе și interesele prin kanalul konsulatului Rosienesk, precum dovedește nota acestui konsulat din 12 Februarie 1836 No. 244 către logofețiea drepțățiĭ, și kare se află în Arxiva acestui ministeriŭ*). Dakă de o vreme în koace, domnii morузeștiĭ aŭ părăsit kanalul konsulului rusesk, și se adresează deadreptul la okărmuirea țeriĭ, aceasta provine din kauză kă însuși konsulatul, desființând stărostiile de prin distrikte, aŭ înboit sudeților seĭ de a se adresa direkt către autoritățile lokale, în privirea intereselor lor materiale.

Dună venirea sa în Moldova, Kneaz Aleksandru Morузi s'aŭ logodit, și apoi s'aŭ și kununat în Kimpănă ku fiika unui boieriŭ Moldovean, Xatman Rădukanu Roset.

Pe această însoțire, majoritatea Komisieĭ d-voastre zidește temelia împămîntenireĭ domnului Morузi. Slabă temelie!

Reglementul organik, kap. IX, aneksa lit. X. zice.

„Fiind kă această pravilă nu poate „avea lăkrare pe vremea trekută, orĭ „kare străin, kare pănă în ziua de as„tăzĭ ar fi împămîntenit dună obiceiul „păzit pănă akum, se va folosi ku de„plinătatea de drepturile sale, ka kum ar „fi kumpărat în puterea acesteĭ pra„vile.“

Din aceste kuvinte purcegându, majoritatea Komisieĭ urmează a zice de la sine: „Kă înainte de reglement „tot streinul prin singura sa însoțire „ku o pământeankă se făcea împămîn„tean.“ Și apoi vine la konkluzia, kă Domnul Alesandru Morузi însurându-se ku pământeankă la 1832, aŭ dobîndit și dreptul indigenatului!

Greșită și neîntemeiată teorie, a kăreia aplikație nu se găsește nici măkar între oardele selbatiților Africeĭ și a Americeĭ; kăcĭ și akolo, nu este îndestul ka străinul să se însoțeaskă ku o femeie selbatikă, pentru ka de îndată să fie primit ka membru al sămințieĭ. Sure a dobândi acest drept, și akolo străinul trebue să fakă maĭ multe serviții kompunătățiĭ, trebue să dobîndeaskă konsimțimîntul bătrînilor sămințiĭ.

Preutindine și la popoarele vekĭ și la cele noue, un strein nu kapătă împămîntenirea de kît ku grele kondițiĭ, și în urmă de serviții strălucite făkute pereĭ în kare vroește a fi primit ka cetățean. Și kum numaĭ la Românĭ ar fi eksistată o lege destruktoare de toată naționalitatea, o lege dune kare ar fi fost îndestul ka străinii să ne vie în țeară, să'și aleagă fetele cele maĭ frumoase, să eie ku dînsele și mașinile cele maĭ resfățate, și numaĭ prin aceasta, și de'ndată să devie pământenĭ, și să se pune în kanul naționieĭ noastre! Însă ku o asemine lege, naționalitatea romînă, înkununată de Bulgarĭ de Sărbĭ, de Grecĭ, de Rușĭ, de Ungurĭ, de Leșĭ, n'ar fi pinut unu singur sekul!

Dar oare înaintea Regulamentului, Românii fostaŭ linșiți atât de mult de orĭ ce lege apărătoare naționalității lor, inkât odată ku fetele și ku mașinile lor să dea străinilor și drepturi de a se face cetățenĭ, stăpânĭ și okărmuitorii lor?

Dar înaintea Regulamentului, n'aŭ eksistată în principatele noastre, legea Română, atât de aspră, tot ce privește drepturi de cetățenie, drepturi de pămînetenire?

Dar înaintea Regulamentului n'am avut § 107 din Kondika Civilă, kare rostește, kă femeea dobândește drepturile stăreĭ bărbatului eĭ?

Prin urmare, în fața acesteĭ legĭ positive, ne ce se întemeiază majoritatea Komisieĭ domneavoastre, sure a surijini kă înaintea reformeĭ din 1831, bărbatul urma stăreĭ femeii sale, kă nu femeea pământeankă însoțită ku un strein se făcea străină, ci kă din kontra ea făcea ne bărbatul eĭ pământean? Nu, Domnilor, o asemine nenildșită și monstruoasă lege nu aŭ eksistată nicĭ odată în Moldavia! Ea nu figură nicĭ în kodika lui Vasilie Vodă, nicĭ în acea civilă din 1816, nicĭ în otărîrile Adunărilor Obștești, nicĭ în xrisoavele Domnești! Defieză pre majoritatea Komisieĭ dumneavoastră, o difieză în fața țereĭ mele, ka să vă arate un singur tekst de lege, dună kare înaintea reglementului străinii, prin simplul fantă al însoțireĭ lor ku pământene aveaŭ dritul de a se zice pământenĭ!

Nu, Domnilor, o maĭ adaog, aceasta nu a fost nicĭ odată! Și înaintea reglementului, înpămîntenirea nu se dobândea de kătă în urma unei îndelungate petreverĭ în țeară, și numaĭ prin învoirea și mărirea okărmuireĭ, adekă orĭ prin înkuviințarea Adunăreĭ boerilor, orĭ prin xrisovu Domnesk, orĭ prin numirea în funkțiile țereĭ păstrate pământenilorŭ, orĭ prin îmbrăkarea de kaftanu boeresk și rîndurile de skutelnicĭ. Însoțirea ku o pământeankă nu era dekât o înlesnire, un temeiŭ maĭ mult pentru a dobândi înpămîntenirea. Dovadă întru aceasta sînt aktele de indigenat ale familiilor Raleti, Rola, Diamandeskă etc.

Reglementul n'aŭ introdus nicĭ o nouă teorie în vekea legislație; el n'aŭ făkut dekât a ocărî anume stagiul, termenul în urma kărăia străinul în urma kărăia străinul putea dobândi înpămîntenirea vea mare; și anume mante anĭ pentru streinul însoțit ku o pământeankă, și zece anĭ pentru streinul ce nu intra în kategoriea de maĭ sus.

Dar să zicem kă Moldovenii kredinciosii marceĭ țereĭ lor, aŭ fost așa de kanĭ-de-boŭ, înkătă aŭ avut înaintea Reglementului o asemenea legă kărioasă, adekă aceea kă era îndestul unui strein ka să-și poată pune o românkă frumoasă și noate și bogată, pentru ka de îndată să devie pământean! Eĭ bine eŭ surijin, kă nicĭ această lege nu noate folosi Domnului Kneaz Aleksandru Morузi. D-luĭ nu este însoțit înaintea reglementului d-luĭ, logodit dună 1 Mart. 1832; s'aŭ kununat în Basarabia ruseaskă în anul 1833, prekum dovedește proprietul isvodă de zestre al Xatmanului Radu Roseti, înfățișată Komisieĭ de către domnul Morузi, ka titlu de împămîntenire. Reglementul organik însă este pus în lukrare în 1 iŭ Mart. 1831, și legea împămîntenireĭ este făkută în sesia anului 1882—1833.

De la însoțirea domnului Morузi, și pînă la sfîrșitul anului 1861, sunt tokmaĭ 30 de anĭ, o întreagă vrăstă de om. Eĭ bine, să vedem, dakă în acest lung period, D. Kneaz Alesandru Morузi aŭ făkut vre odată, o singură dată măkar, akt de cetățean Moldovan, saŭ în altea dakă deosebitele Guverne ce s'aŭ strekurat în țeara aceasta iaŭ rekunoskut această insușire?

Ka singură dovadă întru aceasta, majoritatea Komisieĭ Domnieĭ voastre vitează împarțeala moșieĭ Svorștea, făkută între frații Morузeștiĭ, kare este întărită de către Divanul de Anel, fără partiția Konsulatului Rosieneskă. Slabă dovadă și aceasta! Proprietatea nemișkătoare în Principatele Române aŭ fost purtată sub regimul legilor și autorităților lokale, kiar când ea era și este în mânele străinilor. Prin urmare nu kă în mîna kă se adăpă în privirea stăreĭ și naționalității acesteĭ stăpânitorilor eĭ. Și aceasta se dovedește kiar prin împărțeala dintre frații Morузeștiĭ, din kare unul astăzĭ reklamă a fi kunoskut ka înpămîntenit moldovan, un al doilea era sudit rusesk, și un al treilea este sudit grecesk. Apoĭ dakă legalizarea acesteĭ împărțelĭ de kătre o autoritate lokală trebuie a se privi ka o dovadă pentru indigenatul Kneazului Aleksandru Morузi, pentru ce kă acelașĭ temeiŭ n'ar fi fost în drepturile sălașire la naționalitatea Română și Kneazul Panaite Morузi;* pentru ce în kă astăzĭ n'ar aspira la această naționalitate și al treile frate, d-luĭ Kostake Morузi, ofițer în marina elineaskă? Maĭ zice majoritatea komisieĭ dv. kă Kneazul Morузi aŭ kumpărat maĭ multe moșiĭ în Moldova, drepturile ce nu este dată de kătre pământenilor. Dovadă numaĭ puțin slabă; kăcĭ, și după artik. 45 din kondika civile și după o zilnikă praktikă, nu numaĭ pământeniĭ dar și ceĭ de religia ortodoksă, fără privire kătre naționalitatea lor, putea să kumpere averĭ nemișkătoare. Arxiva kărțeĭ de konfirmație poate da majoritățiĭ komisieĭ d-voastre toate lămurirele între aceasta.

Negreșit kă d-luĭ Kneazul Aleksandru Morузi, dakă prin însoțirea sa ku o pământeankă aŭ sokotit kă devine pământean, aŭ trebuit, ka membru al klaseĭ privilegiate să se bucure și de toate drepturile ce eraŭ rekunoskute boierimeĭ române prin legea reglementară, saŭ ved puțin aŭ trebuit ka okărmuirea să i le rekunoaskă.

Eĭ bine, eŭ îmi permit de a'l întreba, afară de titlul seŭ rusesk de Kneaz, ce rang okupă d-luĭ în arxondologia Moldaveĭ? Este d-luĭ logofăt mare, vornik mare, bănă oară ka beizadelele Nikolae și Iorgu Sțiș? Nu, d-luĭ nu are nicĭ o boierie!

Dar mi se va zice, domnul Morузi era om liberal, sure a ținea la un rang de boerie, într'un timp când boeriile ajunseseră a fi atât de desprețuite!

Foarte bine; dar însă măkar în junețea sa, saŭ în vărsta sa cea koaptă, okupat'aŭ d-luĭ vre o funkție de [illegible] rea sa, kanaritatea sa? Nu, 30 de anĭ lungĭ și marĭ, d-luĭ Kneazul s'aŭ ținut denarte de orĭ ce serviciŭ mare și mik al țareĭ. Și aicea, mi se va întîmpina, kă funkțiile publice, de la reglement în koace, atât de multe se înjosiseră, în kât ele pentru un karakter neatârnat nu puteaŭ avea nimic atrăgătoriŭ; și apoĭ abținerea de la serviciul Statului nu poate fi un argument în kontra naționalității kui-va! Fiă, dar maĭ este o kategorie de drepturĭ, la kare este kă neputincă ka un pământean să nu ție, kiar când el nu le eksersează. Aceste sunt drepturile politicești, drepturile elektorale.

Principatele Române, și înaintea konvenției, adekă în timpul reglementului organik, aŭ avut un guvern reprezentativ, orĭ kât de restrâns el era. Noĭ am avut adunare de deputațĭ, am avut kolegiurĭ de alegătorĭ. Prin urmare, dakă d-luĭ Kneazul Aleksandru Morузi ar fi fost pământean, negreșit, kă de nu ne banuele Adunăreĭ, dar vel pupin în kolegiul boerilor și al fecioriilor de boierĭ de la ținutul Doroxoiŭ, am fi trebuit să'ĭ vedem figurând numele, și aceasta măkar odată, o singură dată în lungul period de la 1832, și până la 1848. Ba mă înșel: eată ce găsesk în listele elektorale de la ținutul Doroxoiului pe anul 1847: „D. Kneazu Aleksandru Morузu nu s'aŭ kemat fiind grek neîn pământenit.“

Aicea d. Kogălniceanu întrerumpându-se se adresează kătre d. Teodor Gika.

„Aicea trebue să rog pe unul din onorabilii membri ai majoritățieĭ komisieĭ karele surijină împămîntenirea d. Kneazu Aleksandru Morузu, și anume pe d. Teodor Gika ka să bine voiaskă a veni la tribună, și ceti pe numaĭ originalele liste din 847, da în kă a reknoaște și iskălitura rabilului seŭ părinte, răpos. Iorgu G. Ka, kărția de kătre prefektura s'aŭ a dresat aceste liste în însumire de ministru din lăuntru.“

D: Kogălniceanu dă listele originale sure a se înfățișa deputaților și apoĭ urmează:

„Poate mi se va întîmpina iarăși kă domnul Kneazu Aleksandru Morузu era și este bărbat drept, independint, prea mândru sure a fi suirat de a lua parte la o reprezentație națională kălkată și silită a ceea de sub regimul reglementar, și printe koleșiurĭ elektorale, în kare domnul prin simple pitace de boerie puțea snori după voința numerul legătorilor, și așa să înșăluie ce liberă alegere! Această stare degradantă a reprezentației naționale în timpul domnilor reglementarĭ o urimesk și o rekunosk! Dar totuși și în acea epokă, și în koleșiurile elektorale și în adunarea obșteaskă de ne atârnea, un bărbat de bine, un deputat neatârnat, un kăldăros patriot putea să'și îndeplineaskă misia, protestând măkar în kontra abuzului și a ilegalității și așa să'și fakă, între kuntimpuranii seĭ, un nume, pre kare astăzĭ pre unul din noĭ kă greŭ ar îndrăzni măkar de al rămâne. Aŭ nu în adunările reglementare am văzut un deputat, karele prin energika sa onoșiție și-aŭ kăștigat titlul de O'Konelul Moldoveĭ?[1]

Așa dar, nicĭ rang de boerie nicĭ funkție publikă nicĭ măkar simpla înskriere într'un koleșiŭ elektoral, în sfîrșit tot ce, sub regimul reglementar, serbia în principate s a dovedi naționalitatea și konștiința politikă a klaseĭ boerești, nimikă, din aceste nu aŭ interesat pe domnul Aleksandru Morузi, de nu sure a mulțumi ambiția sa, dar [illegible] da konkurenți și uneĭ țerĭ unde loksia, și a kărie astăzĭ d-luĭ se arată a fi cetățean!

Dar aŭ venit în sfîrșit un timp ce trebuia să deștepte orĭ ce nepăsare, orĭ ce indiferentism! Trăkase Domnia lui Mixail Sturza, trăkase Domnia lui Grigori Gika; tratatul de Paris se înkiasă, și nația română era kiemată de Europa, sure amu esprima doriințele în pribinga biitorului! Atunci o mare, o întinsă frigure anăkă toată țeara; orașele și satele fără în nicĭoare; de la Domn pînă la țeran, la toți se bătea o singură inimă. Era mișkarea unei nații, ce se deștepta după un somn de doă sekule! Era învierea României!

Ce mare, ce întinsă, [illegible] moasă lupta elektorală am [illegible] Unioniștĭ, separatiștĭ, konserva[illegible] gresiștĭ, klase privilegiate și privilegiate, boierĭ, oamenĭ de și de sate, toți am luat [illegible]

---

*) Adresa konsulatului rusesk kă No. 244 din 12 Febr. 1836 kătre Logofețiea Justițieĭ.

Resunsul prințului Logofețiĭ din 10 a kărgătoariĭ lunĭ sub No. 1077 nu este îndestulător pentru cererile jos iskălitului kă urmă prin nota de sub No. 170 ka să'ĭ komunice dela ce a urmat în kancelaria fostului vice-premedinte general Mirkoviș în privina între d. Sușter Kostake Dimitrie Arbore kă familia Morузeaskă, și konie dune jurnalul inkieiat de divanul Domnesk la 19 Okt. anul trekut; și dar jos iskălitul noștorind numerata notă, noștemite și akum ne ținstita Logofețiie ka se bine-voiaskă a'i komunika atât dela kât și konia jurnalului vermute prin a se adăuge între îmulinire și nota jos iskălitului adresată kătre urea Înțelegătului Domn la 4 a kărgătoareĭ lunĭ sub No. 185, pentru întoarcerea dokumentelor ce d-luĭ Morузi le aŭ înfățișat în divanul domnesk în privina aceasta.

* Organisatorul legioneĭ greko-slave în resboiul dintre Rusia și Turcia din anul 1854.

mărețea lănță! Biața politică curgea în toate vinele. Fie-care din noĭ se ostenia, vorbia, scriea, zăbovia, alerga neobosit, în cearță, sure a face a triumfa steagul seŭ, credința sa politică. Europa, plină de admirație mi simțită, sta cu ochĭ nirontiți asupra Romănieĭ! Europa făcea cel întâĭ eksperiment, al konsultăriĭ dorinților naționale; mi cele întâiŭ cuvinte ce rosti Romănia demtentată din seculara sa letargie fură: Unire mi Libertate! Care însă ocasie maĭ frumoasă mi maĭ prințioasă putea fi pentru o inimă mare, pentru o inteligență înaltă, sure a se arăta ne svena politică, mi sure amĭ merita numele de Romăn! Acum nu maĭ era vorba de serbițiĭ domnescĭ, de adunărĭ culcate mi silite; acum se atingea de reorganisația Patrieĭ, de renaștterea Naționeĭ!

Napoleon al III lăsase în mănă cărța Romănilor; libertatea îmĭ întinsese aripile peste toată țara, mi fie-care cetățean sokotia de cea maĭ sacră datorie de amĭ deține netrimika sa la rădicarea noăstră edificiŭ național, fie-care după căștigul seŭ, după steagul credinței sale.

Amĭ vedea numele înskris în listele elektorale era un drit, era o onoare ce se estima maĭ mult de cât pergamentele celor maĭ înalte boeriĭ!

Numaĭ domnul Kneazu Aleksandru Morузi n'aŭ ținut la această onoare, la împlinirea acesteĭ sfinte datoriĭ; geraniĭ domnieĭ sale eraŭ alegătoriĭ, mi d-lui nu! Frigurea elektorală ka pretutindinea, strebătuse mi în satul Sverăștea; dar aice ea se opri la poarta curțeĭ boerescĭ. Aicia locuia cine-va ce sta indiferent la cele ce se petreceaŭ în deafară, ka la lăkrărĭ străine. Ce zik? El se uita kiar ku disprețu la mișcarea uneĭ națiĭ!

Dar, domnul meŭ, dakă tabăra [illegible] mărkar în tabăra separatistilor! Dat'aș aceea saŭ altfel partide konkursul d-voastre cel maĭ mik? Arătat'aș acesteĭ națiĭ ce asupra la un maĭ bun viitoriŭ kă aveațĭ o inimă pentru suferințele sale, mi kă nu eraș străin la stărșințile sale de a dobîndi un lok în familia neamurilor? Nu, domnul meŭ; străinii, mulți străini ne aŭ dat aș istoriŭ, aŭ lăkrat ku noĭ pentru țeara noastră; mi numaĭ d-voastră v'aș ținut departe! Mi ku toate aceste, d-voastră, maĭ mult de cât fie-care din noĭ eraș dator, de vă pribiș ka cetățean Romăn, să veniș în ajutorul noăstre d-voastră Patrii.

Unămîntean poate, până la un oarecare-kare grad, să nu fie un Leonidas, saŭ un Anibal de patriotism; kă el nu'mi aleșe patria. Maikă-sa îl naște Romăn, Neamț, Francez, Engles! Nu este amia mi ku înțămîntenitul. El îmĭ aleșe patria de bunăvoie; prin armare el este dator să o iubească mi să o serveză ku un îndoit amoriŭ de cât un ămîntean!

Acest adevăr ni l'aŭ dovedit evenimentele din 1857; în adevăr în marea noastră mișcare națională de atunĭ, fiĭ de îmănămînteniș ne-aŭ întrebat pre mulți din noĭ, Romănĭ din buținăș strămoșeștĭ, prin patriotismul, prin strădăniile, prin sakrifiș lor pentru kauza țereĭ! Mi nimine atunci nu ar maĭ putea kăteza alegătorĭ, nu naționalitatea romănă, ar kiar ale îmușta originea păringească.

Acea dar, în listele elektorale vechĭ marĭ, vechĭ naționale din 1857, numele domnului Aleksandru Morузi nu lipsă; acum dar până la 1858, d-lui nici aŭ fost kunoskut, nici aŭ ținut ka să fie kunoskut de cetățean moldovean!

De abia după publikarea Konvenției din 7/29 August 1858 ku okazia konvokăreĭ Adunăreĭ Elektive kiemată de a face alegerea Domnului, numele Kneazului Morузi se arătă ne listele elektorale de la Botoșanĭ mi de la Doroxoiș.

Eată înskrierea de care majoritatea Komisieĭ domniilor-voastre se serbează ka un argument nebirșit în favoarea înnămînteniреĭ domnului Alesandru Morузi. Însă aceea onorabilă majoritate aŭ uitat, că de la cea întâĭ înskriere, d-lui aŭ fost mi protestat de către cel-l-alți alegătorĭ, mi kă dakă un komisariș estraordinariș al kămătămieĭ de treĭ, onorabilul domn Nekulaĭ Dokan, iaŭ reînskris numele, ex officio în listele elektorale de la Doroxoiș, tot atunci, în alt koleș, în acel de la Botoșenĭ numele d-lui Morузi era sters ka al unui străin.

La alegerile din 1860, domnul Aleksandru Morузi m'aŭ văzut earăș numele protestat din lista elektorală de la Doroxoș. Atunci d-lui, ka alegătoriș, aŭ venit la Adunare ku protestație în kontra alegerilor din acel distrikt. Această tăngăire saŭ cercetat în medința din 10 Mart. 1860.

Domnia voastră, Domnilor meĭ, păstrați în memorie anărarea elokventă a Ministrului de Justiție de atunci d. Dimitrie Mikleskă, urît de d. Morузi kă aŭ înrîurit alegerile. Atunci, în fața Adunăreĭ, Ministrul akuș t aŭ zis aceste kuvinte: „intru „cât privește pe d. Morузi în per„soană voind a cinsti toată persona„litatea mi a nu fi părtaș ku d-lui „la dorința de bindekație, zik pre„kum am maĭ zis, mi voiș zice: d. „Morузi nu e pămîntean; îndeplinea„skă maĭ întâĭ kondițiile Reglemen„tare Aneksa lit. X, mi numaĭ ama „nu voiș putea să kombat dritul seŭ „de a fi ales Deputat.“

Mi atunci, în Adunare, un singur glas nu s'aŭ rădikat sure a protesta în kontra acestor kuvinte, sure a susținut că domnul Kneazu Morузi este pămîntean; ba din kontra, Adunarea, respingînd protektația, aŭ îmbunătățit alegerile de la Doroxoș.

Dar să zicem, domnilor, că numele d-lui Morузi a figurat în listele elektorale din 1858 mi 1860 fără a fi fost protestat de cei-l-alți alegătorĭ. Ei bine este aceasta o dovadă despre îmănămînteniреa sa? Dar, de când koleșurile elektorale sunt îndreptățite de a îmănămînteni? Eŭ nici într'un fel nu pot admite, că tăcerea unor alegătorĭ ar putea să dea kuiva indigenatul, saŭ alte drepturĭ pre kare nu i le dă legea. Ku o asemenea teorie am avea numaĭ în Moldova patru-zecĭ mi patru de korpurĭ dătătoare de îmănămînteniре, tot atâtea cât mi kolegiurĭ elektorale, când după lege, numaĭ Adunarea naționale poate da îmănămînteniреa cea mare.

A primi o altă teorie, ar fi a sfărîma toate garanțiile păntuitoarie ale naționalității. Un străin ku avere saŭ ku influință, n'ar avea atunci de cât de a face a i se înskrie numele în kolegiurile de Kahul saŭ de Ismail, n'ar avea de cât a dobîndi tăcerea acelor doĭ saŭ treĭ alegătorĭ, kreskuți în frika lui Dumnezeŭ mi a prefekților, karii komun aceste famoase koleșurĭ, saŭ regimente de un soldat, kum le numește absentul nostru koleg d. K. Xurmuzaki; mi eată pre onorabilul nostru străin deklarat de Romăn, bun de a fi deputat, bun de a fi ministru, mi Dumnezeŭ știe încă ce!

Nu, domnilor, o maĭ adaog, tăcerea alegătorilor asupra unui rău înskris în kolegiul lor nu poate da avestișia drept de pămîntean, când nu-l are, precum această tăcere, folosul înskris nu poate a-ĭ rădika pata felimentului, precum interdiktul nu-ĭ rădică nekanonitatea legală de a disputa de avere sa, precum prejudekatul kriminalicește nu-l ferește de infamia osîndeĭ.

Imănămînteniреa cea mare, o maĭ adaog, nu o poate da de cât Adunarea generală, mi aceasta înkă în kourinderea legilor.

Ama dar surijin că d. Kneaz Alesandru Morузi nu este nici pămănteanŭ, nici îmănămînteniș; ba surijin înkă, că precum nici odată d-lui n'aŭ verșt îmănămînteniреa cea mare, tot asemine d-lui, nici kiar îmănămînteniреa cea mică n'a verșt'o mi dobîndito; că mi pentru una mi pentru alta, trebuie o prealabilă deklarație către cărmuire; mi aceasta în zadar am căutao în arxivele noastre; ea nu esistă! Toate argumentele majorității komisieĭ d-voastră nu pot dar slăbi, nu pot înlătura faktul că trei-zecĭ de anĭ, birsta uneĭ generații, adică de la 1831 mi până la 1858, d-nu Kneazu Alesandru Morузi nu aŭ făcut akt de cetățeanŭ Romăn, mi asemine că nici unul din guvernele multe mi diferite, câte într'avest lung period m'aŭ suckedat în bieta Moldovă nu aŭ rekunoskut domnieĭ sale titlul de pămănean!

Eŭ nici odată, domniĭ meĭ, nu amŭ fost adoratorul acelui Dumnezeŭ teribil care se resbună mi nedepsește până la al noșle neamŭ! Eŭ din kontra rekunosk mi mărturisesk pre domnul păcei mi al blândețiĭ, pre Dumnezeul sekolului nostru, acest sekol în care fie-care este fiul propriilor sale fapte!

Ama dar, domniĭ meĭ, bine voițĭ a mă krede, eŭ nu armăresk aici nici o kestie de sânge, de patimă, saŭ de ambiție. Nu am mik personal în kontra domnului Alesandru Morузiŭ, îl stimez ka una din cele maĭ onorabile persoane ce kunosk; eŭ resping asemine denarte de mine imputarea, că amĭ fi povățuit de politika păkătoasă, ce stă în aceste kuvinte: *scóláte să mă punŭ eŭ.* Eŭ nu asupir la onoarea de al înlokui. Krediți-mă asemenea, că eŭ nu sunt mișkat de ksenofobie; numaĭ ura în kontra străinilor nu o kunosk. Din kontra de câte orĭ nu mi s'aŭ imputat o prea mare părtinire pentru cei de alt neam, saŭ de altă religie? Adevărul numaĭ aminte, câte fortunĭ mi aici mi afară n'am maĭ sărșit, când în Adunarea adxok din 1857 am reklamat drepturĭ politice pentru kreștinii sterodoksĭ, pentru katoliș, protestanți, armenĭ etc!

Eŭ nu tăgăduesk că izbesk toate naațiile, ka fiișele lui Dumnezeŭ; eŭ izbesk mi pre latinĭ, mi pre Elinĭ, mi pre Teutonĭ, mi pre Slavĭ însă izbesk pe fiș-kare la dunărul mi în țara sa; dar în țeara mea mi în trebile eĭ, eŭ izbesk numaĭ pe Romănĭ. Izbesk mi pre străinĭ, însă în cât ei se țin străinĭ, saŭ între cât ei devin pămînteni din dragoste către avest lok, din simțirea inimeĭ, mi după îndeplinirea ieșitelor garanții!

Mi făcându-o aceasta, eŭ armez pildeĭ ce ne o dă kiar pe pe care le am ales de model mi de învățătoriĭ noștriĭ.

Ama, înainte mergătoarele civilisațieĭ, Franția mi Anglia țin la legea îmănămînteniriĭ ka la bălebardul naționalității lor!

Franția, avest honor komunkt de patru-zecĭ de milioane de cetățenĭ, karĭ în tot ce privește patria n'aŭ de cât un gând mi o inimă, are o lege de îmănămînteniре din cele maĭ grele! Ama în Franția un străin nu poate dobîndi indigenatul, de cât în urma unei cererĭ formale, a unei petreverĭ de zece anĭ în lăuntrul țereĭ, a unei cercetărĭ la fața locului desure moralitatea sa, mi a îndeplinițăreĭ mefelului statului, după împrejurări sfătuire ku konsiliul de stat. Ku toate aceste, îmănămînteniș cel mare, în kât nu poate a se bucura de drepturile de eligibilitate în Adunarea naționale, nu poate fi ales mi priimit deputat, de cât în urma unei legĭ. Auzita-ți, domnilor, o lege pentru un singur om! Vă vitez kiar tekstul franțes al legeĭ desure îmănămînteniре din anul 1849: l'étranger naturalisé ne jouira du droit d'éligibilité a l'Asamblée Nationale qu'en vertu d'une loi.

În Englitera, acest leagăn al libertățiĭ moderne, îmănămînteniреa cea mare nu se dobîndește de cât prin akt al parlamentului; mi ku toate aceste, îmănămînteniș nu poate fi pre odată membru al parlamentului, nici al konsiliului reginei, într'altele nici deputat, nici ministru!

Eată, domnilor, kum cele două maĭ marĭ, libere mi maĭ civilisate națiĭ din lume imĭ păzesk naționalitatea! Apoĭ dakă asemine națiĭ, kare denarte de a avea a se teme de înokarea elementului străin, aŭ impunorat ku fiiĭ lor kontinente întreațĭ, totuși în priibirea străinilor aŭ nimite legĭ atât de restriktive, ku cât maĭ mult onoarele cele micĭ, bunăoare Romănii, înkonjurați din toate părțile de națiĭ puterice, de neamurĭ eteroțene nekumpănitoare, trebue să fie îngrijitorĭ de a feri naționalitatea lor, de a îmnedika pătrunderea elementelor străine.

Principii noștriĭ, domnilor, kiar sub jugul străin, kiar în mijlocul umilinților ce-ĭ era konsekuința, aŭ avut curagiul de a păzi naționalitatea lor! Cel puțin istoria mi arxivele noastre o dovedesk, nici odată nostrilo okărmuitoare ale Statului nu aŭ fost încredințate străinilor.

Nici odată, kiar în timpul Fanarioților, în Moldavia nu s'aŭ văzut pisternik străin, logofăt al drepturilor străin, epitrop al învățătorilor publice străin!

O singură dară, Moldova a suferit rușinea de a avea un Mitropolit grek; mi la moartea sa, țeara reboltată, ku Adunare în sobor mi ku blăstem de arxiereĭ, aŭ oțărît că nici odată mi în veak străinii saŭ îmănămînteniș să nu înkapă la skaunele eparxiale; mi nesokotind că acest akt era îndestul de kiezășuitoriș, după starea politică de atunci a Principatelor, aŭ maĭ întărit otărîrea obșteasă mi ku firman al Sultanului. Până astăzi până în Mitropolia Moldaviei mi în episkopiile de Roman, Hușĭ mi Rădăuțĭ se păstrează câte unŭ esemplar din otărîrea soborniceasă mi kartea de blestem, în kontra acelorŭ ce ar îndrăzni a pune, saŭ a ajuta de a pune pre o dată străin pe skaunile eparxiale fondate de Alessandru cel bun.

Konvenția, până mi Konvenția, domnilor, aceea făcută de străinĭ aŭ ulătit un drept tribut leșilĭ păstrătoare naționalității noastre. Ea proklamă că Domnul nu poate să fie ales de cât dintre Romănĭ, mi fiĭ de Romănĭ Ea asemine otărește că insuektorul general al armateĭ nu poate să fie numit de cât dintre Romănii de pământere.

Mi noĭ domnilor, noĭ reprezintanții naațieĭ Romăne, tocmaĭ noĭ, karii suntem aici nu numaĭ spre a auzra, dar unkă spre a desbolta mi a întări neamul romănesk, am voi, am îndrăzni a smulge cea maĭ solanelă leșe, paladiul naționalității noastre, leșea îmănămînteniреĭ! Mi pentru ce? Pentru că domnul kneaz Alessandru Morузi este Ministru primariŭ! Dar tocmaĭ aceasta trebue să fiă pentru Adunare un motiv maĭ mare, o îndatorire maĭ sfântă, sure a fi asupră, sure a fi neadormită între de a nu învoi ka cărma țereĭ să kadă în uiterea, să intre în mâna uneĭ persoane ce nu este pămănean, saŭ leșiș înnămînteniș.

Nu mi se zikă că esaperez lăkrările ku intențiș, că dacă acesteĭ kestiĭ o importanță maĭ mare de cât ea o are! Un bărbat seriosŭ mi inteligințe ka domnul Alessandru Morузi nu se pune o viață întreagă departe de patria romănă, pentru ka, odată otărît a intra în viața politică, să se mulțămească numaĭ ku funkțiile de deputat mi de Ministru! Om serios, om reșe, dar nekunoskând oamenii mi lăkrările țereĭ, nedeprins la lăuntele noastre, neavând nici măkar organul romănesk, domnia sa ka deputat, nu poate nici odată în Adunare un rol prekumpănitor; postul de Ministru, mi maĭ ales în împrejurările aktuale, nu kred că poate fi îndeplinit de a satisface ambiția unui bărbat ka domnul Morузi, karele prin nașterea mi bogățiele sale, este maĭ mult de cât orĭ karele din noĭ în-sușit de a nu pinea la deșertăciunele ministerialĭ. Domnia sa este prea inteligințe, sure a nu vedea, că în Principatele-Unite, numaĭ numindse pe un jeț ministerial, cineva nu se amestecă pe un pat akoperit ku roze, numaĭ priimind un portofoliŭ ministerial, cineva nu-mi împletește kununi de dafinĭ nemuritoarie. Nu, domnilor la noĭ uiterea nu înalță, ci oboară, nu popularisează, ci deskreditează. Alții kari am mănuit o viață întreagă pentru rădikarea neamului nostru, după câteva luni de okărmuire, am căzut deskurajați mi reș vă văzș kiar de aceĭ pentru karii nă-am dat zilele mi poșile; mi dar nu poțiș krede, că domnul Morузi înzestrată ku un simț atât de drept, m'ar înkinui că akolo unde alții aŭ căzut, d-lui ar putea a se rădika. De o krede se înșeală, că în această grozavă epokă de transișiune, ce se numește regimul Konvențional, uiterea uvide ear nu înșie! Amia dar, domni meĭ sunt în tot drept de a krede, că o ambiție maĭ înaltă aŭ îndemnat pe domnul Morузi ka să-mi purțeaskă viața liniștită mi tiknită, împodobita sa retragere kămpeneaskă, întinsele sale prietșșș, care pe-ĭ da de cât mulțămirĭ, mi în locul acestora, să viă mi să intre în acest kăutoriș plin de flakărĭ mi de lăute, de urĭ, de greșșș mi de decepțiĭ, kăutoriș care se numește okărmuire.

Mi eată kauza, pentru care kombat din toate puterile mele priimirea d-lui Morузi ka deputat. Kred în rara mi întemeiata onorabilitate a omului pribat; mă tem de politika bărbatului de stat. Pînă akum, domnul Morузi nu nă-aŭ dat nici o dovadă despre amorul seŭ pentru naționalitatea romănă! În tot felul, d-lui a fostă foarte platonik până akum, mi că pe la o birstă peste 50 de anĭ, amorurile platonice se prefak în amorurĭ energice!

Cât pentru mine, eŭ nu kred că politika d-lui Morузi, cel puțin aceea care resultă din aktele sale până akum, este cea maĭ folositoare mi maĭ națională! Mi apoĭ oare tocmaĭ politika domnului Morузi ne poate păstra simpatiile Înaltei Porți mi a puterilor care ku sunțele lor aŭ dobîndit tratatului de Paris, mi nă-aŭ garantat drepturile, pentru ka Romănia să fiă santinela Oriintelui? Oare această politică era skopul stărșințelor noastre de două-zecĭ de anĭ! Oare ea ne însufla în zilele de 5 mi 24 Ianuariș 1859? Oare această politică era prevăzută prin kuvântul pe renaștere care era skris d'asupra arkului de trimf, ce autente

www.dacoromanica.ro

ne alesul nației, la întîia sa intrare în kanitela Romîniei! Nu, domnilor, avel kuvînt nu însemna politika domnului Alessandru Morузi. Avel kuvînt însemna renașterea Romînismului, ear nu a strînismului! În sfîrșit oare aceasta este politika kare se kuvine să ne deskidă norțile noului are ce ni se anunță? Oare ea ne va kondуce la adevărata unire?

Mandatarii ai nației mele, voi kari sunteți aișă sure a da țerii o soartă mai feriсe, voi kari sunteți kîștigați a asterne viitorului fiilor și a konștețenilor vostri, luați seama kă votul de astăzi poate otărî de avest viitor! Ușitați-vă îmnreșiurul vostru; asksultați șușotele îngrijitoare ce vă străbat la urechi. Mune ora ce de ne urmă a avestei Adunări poate să sune! Să gîndim la resunderea ce ne asteaptă! Dakă nu vom anura ku enerție drepturile și interesele ce ne sunt încredințate, dakă nu vom uti a fi adevărații reprezintanții ai simțirilor, dorințelor și trebuințelor nației, kredeți-mă kă încrederea konștețenilor nostri ne va lipsi pentru tot d'auna, kă la viitoarea luptă elektorală, nu numai nu vom mai găsi votările alegătorilor nostri, dar kă încă ne vom afla față ku liste ka cele de la Bărlad * și ku prefekți ka cei de la Baslui!

Nu vă zitați, dakă gura ce vă adresează aceste kuvinte este a unui amik saŭ a unui adversar politik. Pe terămul naționalității și a konstituționalismului, trebue să fim toți una prekum pururea au fost Romînii, ori kînd țeara și instituțiunile ei eraŭ în perikolŭ! Mă adresez dar în toată încrederea kătră voi, urmașii vekii boerimi moldovene, kari mai mult de o sută de ani s'aŭ luptat pentru redobîndirea drepturilor naționale perdute, kari s'a luptat pănă kînd în anul 1822 aŭ isgonit străinii de ne tronurile romîne. Mă adresez kătră urmașii avelora kari și-aŭ vărsat kiar sîngele pentru apărarea libertăților publice. Mă adresez kătră avei kari neavînd faute strămoșești de plîns, sînt datori a se deosebi prin prouriile lor faute. Mă adreses kătră toată Adunarea, și în fața țerii o rog să'și adukă aminte de avele kuvinte, kare tot aici, în zioa de 5 Ianuarie 1859, odată ku întîia urare de Măria ta, s'a adresat nouului Ales:

»Prin înălțarea ta pe tronulŭ lui »Stefan celŭ mare, s'a reînălțatŭ însăși »naționalitatea română. Alegînduste de »kătre sine, neamul nostru a voit să »îmulinească o vekie datorie kătră »familia ta; aŭ voit să'i resuștească »sîngele strămoșilor tăi, vărsat pen»tru libertățile publice!«)

Lakromile me onresk de a merțe mai departe....

Dar înainte de a sfîrși, trebue să vă mai zik unăgine kuvinte. Vă adukeți aminte de anul 1857, de *Kăimăcămia lui Vogoridi!* Ce trist în ceput de an! Ce dureroasă și înjositoare okărmuire! Ce neagră pagină în Istoria Moldoei! Ei bine, mulți Domnilor, mulți vine aŭ nus în kanul nației ne fiul Kaimakamului turesk din 1821? Nu Înalta Poartă, ni adunarea regulamentară kare l'aŭ pămîntenit în kontra legii țerii!

Voiŭ vota deci în kontra alegerii și a eligibilității domnului Aleksandru Morузi!

*) Listele falsifikate din anul 1861, pentru kare funkționarii falsifikatori s'aŭ dat în judekată de kătre Adunare, strikînduse și alegerea d-lui Manolaki Kostaki Epureanu.

*) Alузie la tăerea lui Ioan Kuza de kătră Domnul Moldovei Konstantin Morузi B

Grădina Unirei. Situată pe cea mai în paltă posiție pe dealul sunirei, kunoskută și rekomandată în destul în Vara trekută, se arendează pe unul saŭ mai multi ani împreună ku kassele proaprietăriveștі, via și kassele dela poartă ku doă nivnițe și denendințele un de se poate ține birt și grădina de petrecere publică. Doritori se vor adresa la D. G. Ispireskă direktorul tipografiei Naționalului.

No. 781 3

Anunciu. Subsemnatul, ku o esperiință de 16 ani în magistratură atît ka advokat publikŭ pe lîngă Ministerislŭ Kultelorŭ kît și ka membru de Tribunalŭ, face kunoskut kă akum se presintă ku profesiunea de advokat liberŭ pentru ori-cine va binc-voi a-i încredința procesele de ori-ce natură în distriktele Romanați, Oltul, Teleormanul și Doljul ku Kurțile din Kraiova.

Ioan Buneskă.

(No. 780) 7

Eforia Bisericii creștineștilor. Pentru prefacerea Bisericii creștinilor din orașul Tîrgovistea, se vor licitații în Bukureștі, la kancelaria Eforiei acestii Biserici, Joi la 18 Ianuarie 1862 pentru lukrarea de tîmplărie sus și ferestre; și Joi la 25 Ianuarie pentru aceea de dulkerie și zidărie.

Doritorii d'a luа asupră-le aste lukrări, se vor arăta în zileie mai sus Menționate la lokalul însemnată unde se pot vedea planurile și devizile în toate zilele.

N. Krețulesku

(No. 779) 3

Librăria

GEORGE IOANID

anunță că a eșit de sub tipar

Calendarulŭ Istoric și Popularu

cu prevestirile famosului Astronom Anticŭ

CAZAMIA

și cu o mulțime de alte materii interesante, amusante și isorice, poesii și anecdote diverse, ilustrat și cu unŭ frumosŭ tabloŭ pentru

Crescere Gîndacilor de mătase.

Prețul unui Esemplar este numai de 2 Sfanți.

George Ioanid,
Librariŭ-Editoriŭ.

(No. 764) 1

Noi obiecte

DE ANUL NOUŬ

de ultimul gust

la

D-NI F. BRUZZESI et COMP.

Piața Episkopiei Rîmnikului, osnelului Boranesku în fața fostului osnelŭ Trăsnea.

No. 753. 17

A eșit de sub tipar:

Kalendarul pentru toți

profetik, amusant și popular

pe anul 1862.

De vînzare la librăria nouă Bălăceanu et Varta, kalea mogoșoai No. 23 lîngă konsulatul Serbŭ, la librăria Socec et C-nie și la toate cele-alte.

Preț unul sfanț

De dat cu dobîndă.

De la 4—5 mii galbeni. Să se adreseze la Administrația avestei fol. —

No. 778. 2

Magasinul

IOAN ANGELESCU

Calea Mogoșoi vis-a-vi de Palatul Domnesc în colțŭ.

Anunță kă 'i aŭ sosit următoarele artikole mai kă seamă pentru sărbători.

Konserve Alimentare Petits pois fin au naturel. Haricot vert. Champignons, fond de Artichok, asperges Antier, Früfles de perigot. Mustar franțuzesk și englezesk.

Mezelikuri de karne. Pate foa gras, salam de Verona și Sibiŭ de limbi și de șunkă galantină de pasări șunci și limbi fierte și nefierte, mușki kaiser, mușki de rămătorŭ și șunkă de Vesfant.

Peskărie Sardele franțuzești la kutii de la cea din tăiŭ kasă din Franța (Philipe Canaund) sardele rusești și sardele de Nisa ku okaoa Anchois a la huile, Ton a la huile Harengs a la huile Ksirih de morунă și masline dulci.

Brînzeturi Gorgonsola, meșter, Harmasan, Strachinode Millano Kaș Emental, Groier, brînză de Olanda, brînză de Limburg, brînză și urdă de Brașov în bășici.

Liquere franțuzești kreme de Vanile, kreme de Noaŭ, kreme de Moka, kreme de Franbois, kreme de Kakaoa, kreme de Ananas, kreme de Mente, Aniset superior, Curacao de Olanda și Eau de Noit.

Vinuri de Bordo Chatou Lafite, St. Julien, Medek, Malaga Muscat Lunel, Madera, vinŭ de Rinŭ (Rain Vain) și Cogniak.

Vinuri ungurești în butelui Vöslauer albŭ și roșiŭ, Villanor auștih (dulce) și Sekserder în fine Zaxar englezesk, Ceai diferite kalități.

Rom Jamaika șokolată menier ku și fără vanilie, Pesmeți de Presburg, pesmeți de Brașov, pesmeți pentru ceai.

Bulion russesk, makaroane și fidea de Italia, Lumînări de Stearin de 4, 5, 6 la funt, sunt de Ranițe și gasŭ, mai multe felurі.

Ape minerale toate avestea le kurînd sosite, sunt de cea mai bună kalitate.

No. 762 7

Insciințare de Jok.

Sub-skrisul are onoare a înkunoștiința pe înalta Nobilime și respektabilul Publik k'a sosit akuma de la Pesta, și dă lecție de jokuri naționale și ungurești după metodurile cele mai noue, atît în private kît și la Pensionate după buna voința fie-kărui. Doritorii sunt rugați a se adresa ulița Șelarilorŭ lîngă Fiesky la Steaoa Albastră, ku încredințare ka d-nii amatori de jok mă vor onora ku prezența d-lor.

Fak amé plekată invitație

J. Frank,
Meter de Dans.

No. 769. 2

Limba englesă.

Domnul și Doamna COHEN anunță kă dă lekții de limba englesă saŭ a kasă la d-lor saŭ la elevii d-lor. Doamna COHEN dă lecții de limba franțesă și de pianoforte; iar d. Cohen poate da lecții și de limba germană. A se adresa la d. Grant saŭ la d. Paleologŭ.

No. 734. 1

LA MAGAȘIA

LUI

NICOLAU TECLO & C-nie.

Strada Lipscanilor

vis-a-vi de d-nu George Ioanid librarul.

A sosit din noŭ mai multe obiecte pentru

CADOURI DE ANUL NOU,

Precum și următorele articole lucrate în modeluri și decorațiuni nuoi, și cu prețuri foarte moderate.

Porcelanuri, servise pentru masă, pentru Ceaiŭ, pentru Cafea, garnituri de spălat, vațe pentru flori, pentru poame, călimări, farfurioare pentru dulceață, ceșcі, etc. etc.

Cristaluri, servise pentru masă, etajere, lămpi de cabinet, păhărărie, cupe pentru dulceață bobese, necesare, flaconase, etc. etc.

Oglinți mari și mici, ramele poleite.

Cuțitărie, în garnituri, și deosebit, candelabre, sfesnice, garnituri pentru lichior, țaharnițe de argint de Alpaca, argint de China, arjan-plache, și Pakfon.

Tăvărie, de argint de Alpaka, arjan-plache, alamă și în colori.

Mușamale pentru parchet.

Tucerie, pentru cuhne, oale, crătiți, castroane, pecatóre, capace, lingури, strecurători, mașini pentru cafea, etc. etc.

Pelarie, de Blanc și Teletinuri. No. 756, 12

Anunciu

Sub-skrisa roagă pe toate autoritățile administrative și judekătorești a se adresa la D. Petrake Eliad din Kraiova, pentru privinile ce mă privesk în ori ce împrejurări; asemenea rogŭ și pe toți amatorii de a lua în arendă moșia mea Plopii-Teiŭ din jud. Mexedinți, a se înțelege tot ku D. Eliad.

Maria Brăiloiu.

(No. 774). 2

MAGASIN DE HAINE

al lui

FRITZ HERFURT

Se recomandă înaltei nobilimi și onor. Public, că 'i a sosit un mare asortiment de haine dupe modele cele mai noi de

Paris Londra și Viena

pentru sesonulŭ de acum, și cu prețuri foarte moderate. Totŭ de odată arată că'i va sosi în toată luna marfă nouă.

Magasinul se află pe podul Mogoșoi vis-a-vi de casele Baronului Meitani (Ministerul de Resboiŭ) unde sunt ușile vopsite albŭ No. 10.

FRITZ HERFURT,
Negutzĕtor de haine de Viena.

No. 761. 2

Insciințare. Ku aceasta am onoare de a face plekata invitare, kă întorkîndu-mă din kălătoria ce am făkut pentru întinderea komerțiului meŭ în Franția, am adus din *fabricele cele mai renumite* d'akolo cea mai *mare alegere de parfumerie, tinture, toate articole atingătoare de toaletă* ka și de *arte, lînă de cusut* în toate kolorile și unațe, *mușteri de cusut,* mul. Imi permit de a atrage atenția-ionea akum la *apropierea serbătorilor* kă am adus și *cele mai elegante jucării pentru copii, lucruri de galanterie* și de *lucsŭ.*

Rugînd pentru komplesanta kătățare daŭ asikurare kă prin prețurile moderate, prin un serviciŭ realŭ 'mi voiŭ konserva încrederea akordată de atîți ani.

Nicolae Popovici,
Friser și perukerŭ, strada Mogoșoi, hanu Krețulesku.

No. 727. 2

Se închiriază. Kasele cele mari dune ulița Kolții, maxalaoa Boteanu, ale d-lui Skarlat Geanoglu sunt de dat ku kirie de la sf. george viitor 1862. A se adresa la proprietarul lor.

No. 768. 1

Desfacere

de Magadie a d-lui

LUCA LUCASIEVICI

pe podul Mogoșoai vis-a-vi de Teatru, în casele d-lui Fialcofschi unde se află Otelŭ d-lui Huges.

Marfă franțeză engleza de Viena și de Lipsca, în felurime de articole, precum bronțerie, policandre, candelabre, lampe, și mobile de Paris, covoare, mantile de Dame de postavŭ de catifea, și de taftă; asemenea și haine de bărbați și de copii, precum și altele trebuincoase pentru Dame și bărbați. Doritorii se vor adresa la numitul magasinŭ. (668) 11

Desfacere

DE MAGASIN

al d-lui

Mihail Angelovici.

Subt casele d-nei Săftica Castrișă vis-a-vi de consulatul Rusesc.

Marfă franceză, engleză, de Viena și de Lipsca, în felurimi de articoli:

Colecțiuni d'aurărie în felurimi de obiecte prețioase de cea mai din urmă modă, argintărie, serviciuri, candelabre.

Marfă turcească: imamele, mătănii șcl. Felurimi d'oglinzi mari și mici de fasonul cel mai nuoŭ.

Bronzărie: policandre, candelabre.

Haine de dame și bărbătești, felurimi de stofe bisericești cu fir bun de deosebite cualități.

Doritorii se vor adresa la numitul magasin la ori ce oră.

No. 613. 17

O doamnă de originŭ italianŭ kare kunoaște limba italianŭ, franțese și germanŭ, și kare a datŭ de kîți-va ani lekții de piano ku succesŭ, a dori se intre într'o familiŭ bunăka governantă. Adresa la magasinul de vinuri străine peste drumŭ de Episkopie la D. Bruces

De închiriat. Kasele mele din Skaune, No. 74, sunt de închiriat și să komp[illegible] de 7 odăi ku salon, odăi de lugi, kuxnea, grajdiŭ, șopron și pivniță. Doritorii să se arate la sub-[illegible] ce lokuesc în aceste kas[illegible]

Stap Proda[illegible]

No. 766.

Tipografia C. A. ROSETTI, ulița Fortuni No. 15

www.dacoromanica.ro